

Målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i

Intern Medicin: Endokrinologi

**Sundhedsstyrelsen
Dansk Endokrinologisk Selskab
April 2014**

Målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi

Redaktion

Sundhedsstyrelsen
Axel Heides Gade 1
2300 København S

Emneord: Målbeskrivelse, speciallægeuddannelsen, speciale, Intern Medicin: Endokrinologi

Kategori: Vejledning

Sprog: Dansk

URL: <http://www.sst.dk>

Versionsdato: April 2014

Format: pdf

Udgivet af: Sundhedsstyrelsen

Forord

I henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 om uddannelse af speciallæger godkender Sundhedsstyrelsen målbeskrivelser for de lægelige specialer. Målbeskrivelserne angiver de teoretiske og praktisk-kliniske kompetencer, som kræves for at opnå tilladelse til at betegne sig som speciallæge i det enkelte speciale.

Målbeskrivelserne for de lægelige specialer udarbejdes i tæt samarbejde med de videnskabelige selskaber.

Målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi er udarbejdet i samarbejde med Dansk Endokrinologisk Selskab.

Uddannelse og Autorisation
Sundhedsstyrelsen

April 2014

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Indholdsfortegnelse.....	4
1 Indledning.....	6
1.1 Overgang til ny målbeskrivelse.....	6
2 Den generelle del.....	6
3 Den specialespecifikke del.....	6
3.1 Beskrivelse af specialet.....	6
3.2 Beskrivelse af uddannelsens overordnede forløb.....	7
3.3 Ansvarsfordeling for funktioner i speciallægeuddannelsen.....	7
4 Fælles medicinsk grunduddannelse.....	9
4.1 Kompetencer.....	9
4.2 Læringsstrategier og metoder til kompetencevurdering.....	9
4.3 Liste med specialets obligatoriske kompetencer.....	9
4.4 Obligatoriske fælles intern medicinske kurser.....	15
5 Hoveduddannelsens specialespecifikke del.....	19
5.1 Kompetencer.....	19
5.2 Læringsstrategier.....	19
5.2.1 Mesterlære.....	19
5.2.2 Selvstudium.....	19
5.2.3 Afdelingsundervisning.....	20
5.2.4 Læringsdagbog.....	20
5.2.5 Fokuseret klinisk ophold.....	20
5.2.6 Deltagelse i videnskabelige projekter.....	20
5.2.7 Specialespecifikt kursus.....	20
5.3 Kompetencevurdering.....	20
5.3.1 Struktureret interview.....	21
5.3.2 Struktureret observation i klinikken.....	21
5.3.3 Audit.....	21
5.3.4 360 graders evaluering.....	21
5.4 Liste med specialets obligatoriske kompetencer.....	21
6 Obligatoriske specialespecifikke kurser.....	26
7 Obligatorisk forskningstræning.....	28
8 Dokumentationsdel.....	29
8.1 Logbog for introduktionsuddannelsen intern medicinske specialer.....	30
8.1.1 Obligatoriske kompetencer.....	30
8.2 Obligatoriske kurser.....	31
8.2.1 Attestation for godkendte ansættelser.....	31
8.3 Logbog for hoveduddannelsen – fælles medicinsk grunduddannelse.....	32
8.3.1 Obligatoriske fællesmedicinske kompetencer.....	32
8.3.2 Obligatoriske fællesmedicinske kurser.....	33
8.3.3 Obligatoriske øvrige kurser i hoveduddannelsen.....	34
8.4 Logbog for hoveduddannelsen - specialespecifik del.....	35
8.4.1 Obligatoriske specialespecifikke kompetencer.....	35
8.4.2 Specialespecifikke obligatoriske kurser.....	36
8.4.3 Attestation for gennemført forskningstræning.....	37
8.4.4 Attestation for godkendte ansættelser.....	37

9	Nyttige links.....	38
9.1	Generelle links.....	38
9.2	Specialespecifikke links	38

1 Indledning

I henhold til § 2 i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 (med senere tilføjelser) om uddannelse af speciallæger godkender Sundhedsstyrelsen målbeskrivelserne for de lægelige specialer.

Målbeskrivelserne præciserer de minimumskompetencer, der skal opnås og godkendes i løbet af lægens uddannelse til speciallæge.

De videnskabelige selskaber har en naturlig faglig interesse i at sikre, at kompetencerne i målbeskrivelserne er relevante og opdaterede, dels i forhold til den faglige udvikling i specialerne og dels baseret på den erfaring, der opnås under anvendelsen af målbeskrivelser og uddannelsesprogrammer i uddannelsesforløbene.

Der udarbejdes adskilte målbeskrivelser for specialespecifikke introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb.

1.1 Overgang til ny målbeskrivelse

Denne målbeskrivelse og den dertil hørende dokumentationsdel og hjælpeskemaer er gældende for hoveduddannelsesforløb i Intern Medicin: Endokrinologi, opslået efter offentliggørelsen på Sundhedsstyrelsens hjemmeside. Allerede opslåede forløb og igangværende forløb på denne dato kan afslutte forløbet i henhold til målbeskrivelsen fra 2007, men kan efter aftale vælge at overgå til denne målbeskrivelse og dokumentationsdel.

2 Den generelle del

Der knytter sig en række lovmæssige regler og begreber til speciallægeuddannelsen som er ens for alle målbeskrivelser, på tværs af specialer og for introduktions- og hoveduddannelserne.

På [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#) er den danske speciallægeuddannelse nærmere beskrevet, herunder lovgrundlag, organisation, opbygning, aktører, terminologi med mere.

3 Den specialespecifikke del

3.1 Beskrivelse af specialet

Intern Medicin: Endokrinologi varetager forebyggelse, diagnostik, behandling, rehabilitering, uddannelse og forskning inden for endokrinologiske sygdomme:

- Diabetes mellitus
- Ernæringsrelaterede sygdomme
- Osteoporose
- Calciummetaboliske sygdomme
- Thyreoideasygdomme
- Hypofysesygdomme
- Binyresygdomme
- Gonadesygdomme

Intern Medicin: Endokrinologi kræver en meget bred uddannelse, da endokrinologiske sygdomme i sagens natur kan ramme forskellige organsystemer og kan have vidt forskellige præsentationer og

forløb. Endokrinologer involveres ofte i problemstillinger angående patienter fra andre specialer og andre afdelinger, og den endokrinologiske tilsynsfunktion fylder meget i den kliniske hverdag. Dette forudsætter et godt overblik over den interne medicin som helhed. Desuden varetager endokrinologer mange steder en stor del af den brede interne medicinske udredning og behandling. Behandling af patienter med endokrinologiske sygdomme varetages af læger med forskellig uddannelse og ansættelsesforhold i sundhedsvæsenet. En del ukomplicerede patienter med endokrinologisk sygdom behandles af speciallæger i almen medicin. En stor del patienter med endokrinologiske sygdomme behandles af speciallæger i endokrinologi ansat på endokrinologiske afdelinger og på intern medicinske afdelinger.

Under hensyntagen til, at en gruppe endokrinologiske sygdomme er sjældne, behandles disse på højt specialiserede afdelinger med adgang til tæt samarbejde med en lang række diagnostiske og kliniske specialer på samme specialiseringsniveau.

Få speciallæger inden for Intern Medicin: Endokrinologi har egen praksis.

Intern Medicin: Endokrinologi er et speciale med stor ambulans virksomhed, hvor enkelte patienter kun ses få gange inden afslutning til andre specialer, hvorimod andre patienter følges livslangt.

Intern Medicin: Endokrinologi er under en fortsat hastig faglig udvikling med baggrund i stor forskningsaktivitet og udvikling af nye behandlingsmetoder.

Intern Medicin: Endokrinologi er et forskningsaktivt speciale med flere professorater, kliniske lektorater samt forskningsenheder indenfor de forskellige endokrinologiske sygdomme.

Dansk Endokrinologisk Selskab, DES, er det endokrinologiske videnskabelige selskab. DES fremmer både den teoretiske og kliniske endokrinologi gennem uddannelse, møder og samarbejde med øvrige danske videnskabelige selskaber, øvrige relevante samarbejdspartner samt udenlandske endokrinologiske selskaber.

Foreningen af Yngre Endokrinologer, FYEN, repræsenterer yngre endokrinologer og varetager uddannelses-, forsknings-, undervisnings-, og arbejdsmæssige interesser.

Link til begge selskaber findes under nyttige links.

3.2 Beskrivelse af uddannelsens overordnede forløb

Formålet med hoveduddannelsen i Intern Medicin: Endokrinologi er at gøre den uddannelsessøgende så fortrolig med arbejdet i specialet, specialets virkeområde, værdier og holdninger, at den uddannelsessøgende efter opnåelse af minimumskompetencer kan fungere selvstændigt som speciallæge i Intern Medicin: Endokrinologi.

Hoveduddannelsen er opbygget som et samlet ansættelsesforløb indeholdende den fælles grunduddannelse i intern medicin og den specialespecifikke del.

3.3 Ansvarsfordeling for funktioner i speciallægeuddannelsen

Funktionsområder	Uddannelsessøgende læge	Daglige klinisk vejledere	Hovedvejleder	Uddannelsesansvarlig overlæge
Uddannelsesprogram	Sætter sig grundigt ind i uddannelsesprogrammet	Sætter sig grundigt ind i uddannelsesprogrammet	Sætter sig grundigt ind i uddannelsesprogrammet	Sikrer at der forefindes uddannelsesprogrammer for afdelingens typer af videreuddannelsesstillinger
Uddannelsesplan	Udarbejder sammen	Er forpligtiget til at	Udarbejder sammen	Sikrer at der bliver

	med hovedvejleder uddannelsesplan for forløbet i afdelingen. Har ansvar for at uddannelsesplanen følges. Forholder sig kritisk til uddannelsesplanen.	holde sig orienteret om uddannelsesplaner for afdelingens læger under speciallægeuddannelse.	med uddannelsessøgende læge uddannelsesplan for forløbet i afdelingen. Sikrer at uddannelsesplanen bliver gennemført. Sikrer løbende justering af uddannelsesplanen. Informerer daglige kliniske vejledere om uddannelsesplanen.	udarbejdet uddannelsesplan til den uddannelsessøgende læge. Planlægger fokuserede ophold og sikrer gennemførelsen. Sikrer videreførelse af uddannelsesmæssig status ved skift af hovedvejledere i uddannelsesforløbet.
Introduktionsprogram	Deltager aktivt i programmet og sikrer nødvendig introduktion.	Deltager i gennemførelse af introduktionsprogram i afdelingen.	Sikrer at introduktionsprogrammet er gennemgået.	Sikrer at der er introduktionsprogram i afdelingen.
Klinisk vejledning	Opsøger i det daglige arbejde læringsituationer og feedback herpå	Anvender med uddannelsessøgende læge i fornødent omfang pædagogiske redskaber, fx ugentlige/månedlige læringskontrakter. Yder daglig klinisk vejledning og giver feedback	Anvender med uddannelsessøgende læge i fornødent omfang pædagogiske redskaber, fx ugentlige/månedlige læringskontrakter. Yder daglig klinisk vejledning og giver feedback. Gennemfører fortløbende vejledersamtaler. Inddrager uddannelsesansvarlige overlæge i uhensigtsmæssige uddannelsesforløb.	Sikrer at enhver uddannelsessøgende læge tildeles en hovedvejleder. Engagerer og instruerer daglige kliniske vejledere. Deltager i håndteringen af uhensigtsmæssige uddannelsesforløb.
Evaluering af uddannelsessøgende læge	Løbende refleksion over eget kompetenceniveau og behov for opfølgning på svage punkter.	Evaluerer efter delegering kompetencer eller delkompetencer og rapporterer til hovedvejleder.	Evaluerer kompetencer. Attesterer at de til uddannelsesforløbet svarende kompetencer er opnået. Inddrager uddannelsesansvarlige overlæge i uhensigtsmæssige uddannelsesforløb.	Sikrer at opnåede kompetencer bliver attesteret.
Evaluering af videreuddannelsen	Løbende feedback til vejledere og uddannelsesansvarlig overlæge. Medvirke konstruktivt til forbedring af afdelingens rammer for uddannelse. Ved afslutning afleveres konstruktiv evaluering inkl. besvarelse af Sundhedsstyrelsens evalueringsskemaer	Løbende feedback til uddannelsesansvarlig overlæge. Medvirke konstruktivt til forbedring af afdelingens rammer for uddannelse.	Løbende feedback til uddannelsesansvarlig overlæge. Medvirke konstruktivt til forbedring af afdelingens rammer for uddannelse.	Sikrer at evaluering af uddannelsen udføres. Giver afdelingen feedback. Iværksætter og gennemfører kvalitetsudviklingsarbejde

4 Fælles medicinsk grunduddannelse

4.1 Kompetencer

De enkelte kompetencer, som skal opnås af alle læger i hoveduddannelse i et af de 9 intern medicinske specialer, er beskrevet i nedenstående skema. For at markere, at der her er tale om de fælles intern medicinske kompetencer, betegnes numrene med præfixet FIM. De medicinske ekspertkompetencer, som tilegnes i fællesdelen af hoveduddannelsen har samme betegnelser, som de, der erhverves i introduktionsuddannelsen. Det skal dog understreges, at kompetencerne i hoveduddannelsen erhverves på et højere niveau. Dette sikres gennem evalueringsprocessen bl.a. ved brug af de generiske kompetencekort. Kompetencelisten indeholder dels de medicinske ekspertkompetencer i form af symptomkomplekser (brystsmerter, feber osv.) og dels de organisatoriske kompetencer som afspejler sig i vagtfunktion, ambulatoriefunktion og stuegangsfunktion.

Det er primært i introduktionsuddannelsen, at den organisatoriske kompetence i relation til vagtfunktion erhverves, mens det primært er i hoveduddannelsen at kompetencer i relation til ambulatoriefunktion erhverves. Derfor er den organisatoriske kompetenceerhvervelse i relation til vagtfunktion placeret i introduktionsuddannelsen og den organisatoriske kompetenceerhvervelse i relation til ambulatoriefunktion placeret i hoveduddannelsen. De medicinske ekspertkompetencer erhverves i alle funktioner (vagt, ambulatorium og stuegang) gennem hele uddannelsen. Skemaet nedenfor indeholder forslag til læringsmetoder, som afdelingen og den uddannelsessøgende læge kan vælge mellem. Derimod er den/de anførte metode(r) til kompetencevurdering obligatoriske.

4.2 Læringsstrategier og metoder til kompetencevurdering

Kompetencekort, kompetencevurderinger og vejledninger ligger på DSIM's hjemmeside:
<http://www.dsim.dk/>

4.3 Liste med specialets obligatoriske kompetencer

Denne liste angiver de kompetencer speciallægen som minimum skal besidde, med konkretisering af kompetencen, de anbefalede læringsstrategier og de(n) valgte obligatoriske metoder til kompetencevurdering.

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
FIM1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.	Medicinske ekspert <ol style="list-style-type: none"> 1. Bryst smerter, 2. Åndenød 3. Bevægeapparatets smerter 4. Feber 5. Vægttab 6. Fald & Svimmelhed 7. Ødemer 8. Mavesmerter og afføringsforstyrrelser, 9. Den terminale patient 10. Bevidsthedspåvirkning og/eller fokale neurologiske udfald 11. Væske og elektrolytforstyrrelser 12. Det abnorme blodbillede 13. Forgiftningspatienten 14. Den shockerede patient 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstudier og klinisk erfaring • Konferencefremlæggelse og diskussion • Iagttagelse af andres arbejde (herunder epikrise-skrivning) • Undervise • Udarbejde instrukser • Udarbejde undervisningsmateriale • Deltagelse i teoretiske kurser 	Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for hoveduddannelse

FIM2	Varetage god kommunikation	<p>Kommunikator</p> <p>Indhente information fra patienter og pårørende eksempelvis stille relevante spørgsmål, lytte og forstå og give plads til samtalepartneren. Videregive og indhente information ved tværfaglige møder, ved stuegang og konferencer og i journalnotater og epikriser, eksempelvis både mundtligt og skriftligt kunne fremstille en problemstilling kortfattet og struktureret, samt formulere en konklusion.</p>	<p>Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback</p>	360-graders feedback
FIM3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende	<p>Samarbejder</p> <p>Samarbejde med andre faggrupper, eksempelvis at planlægge sit eget arbejde under hensyntagen til andre personalegrupper og pårørende, vejleder og supervisere ved behov, overholde aftaler. Samarbejde indenfor egen faggruppe, eksempelvis være opmærksom på fælles arbejdsforpligtigelser, vejlede og supervisere ved behov, gøre fornuftigt brug af andres viden og erfaring.</p>	<p>Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser</p>	360-graders feedback
FIM4	Agere professionelt	Professionel	Identificere gode rollemodeller	360-graders feedback

		<p>Forholde sig etisk til en problemstilling, eksempelvis omtale patienter, kolleger og samarbejdspartnere respektfuldt, og overveje det etiske i en mulig behandling.</p> <p>Forholde sig til egne evner og begrænsninger, eksempelvis søge hjælp ved behov, kende egne læringsbehov, planlægge egen uddannelse, følge med i specialets udvikling, vedligeholde videnskabelig viden, forholde sig til egne karrieremuligheder.</p>	Opsøge feedback	
FIM5	Lede og organisere	<p>Leder- og administrator</p> <p>Administrere sin egen tid, eksempelvis blive færdig til tiden med stuegang/ambulatorie/vagtarbejde, samtaler, med andre opgaver og bevare overblikket over opgaverne også i pressede situationer.</p> <p>Lede og fordele arbejdsopgaver, eksempelvis lede et vagthold, fordele opgaver i forbindelse med stuegang herunder vide, hvilke opgaver lægen bør bede andre varetage.</p>	<p>Identificere gode rollemodeller</p> <p>Opsøge feedback</p> <p>SOL kurser</p>	360-graders feedback
FIM6	Gennemføre stuegang	Leder og administrator,	Identificere gode rollemodeller	Direkte observation af stuegang,

		<p>samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert</p> <p>Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1</p>	<p>Opsøge feedback Refleksion over gode og dårlige stuegange Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau</p>	<p>kompetencekort FIM6, LINK</p>
FIM7	Varetage ambulatoriefunktion	<p>Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert</p> <p>Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1</p>	<p>Opsøge feedback Identificere gode rollemodeller</p>	<p>360 graders feedback Casebaseret diskussion</p>
FIM8	Sikre den gode udskrivelse	<p>Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, Medicinsk ekspert</p> <p>I samarbejde med det tværfaglige team sikre adækvat plan (plejeforanstaltninger, genoptræning, udredning) for patient, der udskrives. Formidle planen, således at det er klart for patient, hjemmepleje, praktiserende læge og evt. ambulatorielæge, hvad formål og plan for det ambulante forløb er.</p>	<p>Læsning af journaler, refleksion over patientforløb i forbindelse med epikrise skrivning, træne epikrise-skrivning Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau</p>	<p>Audit af egne udskrivelsesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema, FIM8, LINK</p>
FIM9	Udviser vilje og evne til	Akademiker, Professionel	Afdelingsundervisning	Bedømmelse af opgave og

	<p>kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Med rutine kunne anvende databaser, fx Pubmed, videnskabeligt bibliotek eller andre tilgange til en evidensbaseret litteratursøgning • Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale ved hjælp af forskellige hjælpemidler som overhead, grafiske IT-programmer og lign. • Angive struktur i en præsentation <p>I vagtfunktion, på stuegang eller i ambulatoriet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificere faglige problemstillinger som kræver personlige studier (lærebøger, litteratursøgning, guidelines mv.) • Identificere faglige problemstillinger som kræver kvalitetssikring, herunder gældende retningslinjer og videnskabelig evidens • Problematisere, kondensere og fremlægge en sygehistorie 	<p>Udarbejde EBM-opgave og fremlægge resultaterne heraf Refleksion over og diskussion af arbejdsfunktioner sammen med daglig klinisk vejleder</p>	<p>præsentation. Kompetencekort FIM9 til brug for vurderingen findes på LINK Kompetencekort til brug ved stuegang FIM6, LINK</p>
--	--	--	--	--

4.4 Obligatoriske fælles intern medicinske kurser

	Akut medicin
Mål	At styrke kursistens viden om udredning, behandling og differentialdiagnostiske overvejelser ved modtagelse af den hyperakutte medicinske patient herunder <ul style="list-style-type: none"> • Den chokerede patient • Feber • Dyspnoe • Den bevidstløse / bevidsthedspåvirkede patient • Den forgiftede patient • Brystsmerter
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr.1 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	De 8 selskabers kursusdage (Geriatrici står for kurset Den ældre patient og er derfor ikke med her)
Mål	Inden for hvert speciale skal kursisten kende vigtige akutte tilstande samt andre tilstande, som skal kunne håndteres af alle speciallæger i intern medicin.
Varighed	4 dage (28 timer) fordelt på Endokrinologi, Kardiologi, Infektionsmedicin, Nefrologi, Reumatologi, Lungemedicin, Gastroenterologi, Hæmatologi
Form	Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr.2 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Rationel farmakoterapi
Mål	Kursisten opnår viden om farmakologiske aspekter i den kliniske hverdag: <ul style="list-style-type: none"> • Klinisk farmakologi, herunder farmakodynamik og kinetik i særlige kliniske situationer (nyre- og leversvigt, ældre patienter) • Polyfarmaci herunder interaktioner og compliance, Prioritering af medicin, når der gives mange præparater (set i relation til f.eks. pris, compliance, profylaktisk behandling) • Tilskudsregler herunder enkelt-, kroniker- og terminaltilskud • Farmakoøkologi herunder brug af antibiotika • Brug af rekommandationslister
Varighed	2 dage (14 timer)
Form	Kurset indeholder teoretiske oplæg, gruppearbejde med cases samt fremlæggelse og diskussion af relevante emner.
Placering	Kurset er nr. 3 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Neurologi for intern medicinere
Mål	At give kursisten viden om <ul style="list-style-type: none"> • akut neurologisk undersøgelse og vurdering • hovedpine • svimmelhed • epilepsi og andre krampetilstande, • polyneuropati og polyradiculitis • Ekstrapyrimidiale bivirkninger • Apopleksi
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Eksternat. Teoretiske oplæg og patientcases
Placering	Kurset ligger som nr. 4 i kursusrækken. DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Psykiatri for intern medicinere
Mål	Mål Viden om psykiatriske tilstande

	<ul style="list-style-type: none"> • Psykiatriloven (rød og gul tvang, dobbeltindlæggelser) • akutte psykoser, • Delirium (akut og protraheret) • depression (herunder screening og viden om behandlingstilbud og komplikationer til medikamentel behandling) • selvmords adfærd (alarmsignaler og screening for selvmordsadfærd)
Varighed	Varighed 1 dag (7 timer)
Form	Form Eksternat. Teoretiske oplæg og patientcases
Placering	Kurset ligger som nr. 5 i kursusrækken. DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Rationel klinisk beslutningsteori
Mål	<p>Mål</p> <p>At give kursisten viden om</p> <ul style="list-style-type: none"> • det almene sygdomsbegreb • kausalitet • vurdering af værdien af diagnostiske metoder og terapeutisk effekt, • måleskalaer, pålidelighed og relevans af data og rapporteringen heraf • diagnostisk strategi, • NNT samt teori og anvendelse af principper for evidensbaseret medicin (EBM),
Varighed	Varighed 1 dag 7 timer)
Form	Form Eksternat.
Placering	Indplacering i uddannelsesforløbet: Kurset ligger som nr. 6 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Onkologi for intern medicinere
Mål	<p>At kursisten opnår viden om</p> <ul style="list-style-type: none"> • differentialdiagnostiske overvejelser ved klinisk mistanke om malign sygdom • udredning ved påvist tumor, initial behandling og visitation (pakkeforløb)

	<ul style="list-style-type: none"> • Udredning ved ukendt primærtumor • Komplikationer til onkologisk behandling (kemoterapi, strålebehandling) • Akut onkologi (f.eks. ved tværsnitssyndrom)
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Form Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr. 7 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Den terminale patient, palliativ behandling
Mål	Mål: Viden om/ forståelse for <ul style="list-style-type: none"> • Stillingtagen til behandlingsniveau herunder lovgivning på feltet • Lægge behandlingsplan (forudseenhed) • Medicinsanering • Smertebehandling • Ernæring og væsketerapi • Angst, delirium • Brug af hospice og palliativ team • Tværsektoriel arbejdsdeling
Varighed	Varighed 1 dag (7 timer)
Form	Form: Eksternat
Placering	Indplacering i uddannelsesforløbet: Kurset ligger som nr. 8 i kursusrækken
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Den ældre patient
Mål	Mål Viden om De særlige forhold, der gør sig gældende vedrørende manifestationer af almindelige sygdomme (atypisk sygdoms-præsentation) hos den ældre patient,

	herunder symptomatologien ved akutte tilstande Fald (inkl. synkope), svimmelhed Funktionstab, herunder genoptræningsplaner. Demens herunder differentialdiagnoser og lovgivning (værgemål, kørekort mm) Medicinering af den ældre, herunder profylaktisk behandling Ernæring og væskebehandling Visitation til specialafdeling
Varighed	2 dage (14 timer)
Form	Eksternat. Undervisningen er vekslende mellem korte oplæg, patient cases og gruppearbejde.
Placering	Kurset ligger som Nr. 9 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

5 Hoveduddannelsens specialespecifikke del

5.1 Kompetencer

De enkelte kompetencer, som skal vurderes, er her beskrevet, så det fremgår hvilke af de 7 lægeroller, der indgår i kompetencen. Det er desuden konkret beskrevet, hvilket niveau kompetencen skal mestres på, når den kan endeligt godkendes. Ved formulering af en kompetence vælges det aktionsverbum, der tydeligst beskriver hvordan kompetencen skal opnås. Der er angivet anbefalede læringsstrategier, som afdelingen kan vælge mellem. Derimod er den/de anførte metode(r) til kompetencevurdering obligatoriske. Hermed bliver disse landsdækkende, så det er ens hvordan kompetencen vurderes uanset hvor lægen uddannes og vurderes.

5.2 Læringsstrategier

For hvert af de opstillede kompetencer er der flere mulige læringsstrategier. Der er fri valgmulighed mellem metoderne, så man vælger den/de metode(r), der for den enkelte og det aktuelle sted synes bedst. Der kan ud fra dette vælges mellem disse metoder for de enkelte afdelinger ved udarbejdelse af uddannelsesprogrammet for det enkelte forløb.

Herunder gennemgås kort mulige læringsstrategier.

5.2.1 Mesterlære

Mesterlære i moderne forstand er en form for reflekterende læring, der ikke bygger på en adskillelse mellem læring og anvendelse af det lærte. Den foregår gennem deltagelse i et praksisfællesskab: I afdelingen, skadestuen, operationsgangen, ambulatorium mv. Den medfører gensidige forpligtelser for mester og lærling i en specifik social struktur og foregår over en længere periode. Mesterlære er således mere end imitation af en mere erfaren kollegas adfærd.

5.2.2 Selvstudium

Ved selvstudium definerer man selv (evt. med hjælp andre) sine behov for læring, sine læringsmål, læringsstrategier og vurderer selv resultaterne.

5.2.3 Afdelingsundervisning

Internt organiseret undervisning i afdelingen, der retter sig mod alle læger. Kan være tilknyttet konferencer med kollegaer hvor der fremlægges og drøftes videnskabelige problemer, være planlagte undervisningsmøder, eller være planlagt færdighedstræning i eller udenfor afdelingen.

5.2.4 Læringsdagbog

Læringsdagbog er notater til eget brug om et klinisk forløb, der på en eller anden måde afviger fra det forventede, med det formål at analysere og vurdere situationen til egen læring. Sådanne notater kan være udgangspunkt i en vejledersamtale.

5.2.5 Fokuseret klinisk ophold

Et korterevarende ophold på ansættelsessteder, der dækker arbejdsfelter, som lægen under speciallægeuddannelse ikke opnår erfaring med gennem ansættelse i introduktions- eller hoveduddannelse.

5.2.6 Deltagelse i videnskabelige projekter

Ved deltagelse i videnskabeligt projekt omfattes at deltage i problemformulering, indsamling af data, sammensætte og vurdere data samt skrive rapport/artikel.

5.2.7 Specialespecifikt kursus

De specialespecifikke kurser er teoretiske kurser, der primært har til formål at opnå læring af teoretisk viden, fællesmedicinsk og endokrinologisk. Specialespecifikke kurser gennemgås senere.

5.3 Kompetencevurdering

Formålet med kompetencevurdering er at sikre at en given kompetence er opfyldt på et så tilfredsstillende niveau at en vis minimumskompetence sikres besiddet, når lægen opnår endelig speciallægeanerkendelse

Indenfor specialet Intern Medicin: Endokrinologi arbejdes der med 12 kompetencer.

Af disse er 10 kompetencer primært relateret til lægerollen medicinsk ekspert. Der er 2 kompetencer, der vurderer lægen som leder, administrator, akademiker samt professionel. Disse lægeroller samt rollen som sundhedsfremmer og kommunikator vurderes ligeledes ved de kompetencer, der knytter sig til rollen som medicinsk ekspert ved brug af hjælpeskemaer, der sikrer en fuldstændig gennemgang af endokrinologisk relevante emner. Kompetencevurdering foretages løbende i videreuddannelsesforløbet med henblik på forbedring af kompetenceniveau og vurdering af behov for justering af uddannelsesplan. Uddannelsesplanen bør indeholde en plan for løbende kompetenceopnåelse med angivelse af tidspunkt samt funktion.

Den angivne metode for kompetencevurdering er obligatorisk.

Til kompetencevurdering er udarbejdet en række hjælpeskemaer, der findes på

www.endocrinology.dk

Hjælpeskemaerne kan benyttes ved kompetencevurdering med er ikke obligatoriske. Godkendelse af kompetencer dokumenteres i logbogen.

Herunder gennemgås mulige kompetencevurderingsmetoder.

5.3.1 Strukturert interview

Et strukturert interview er en samtale mellem den uddannelsessøgende læge og vejleder, der omhandler et i forvejen veldefineret område, men som ikke har præg af overhøring. Det adskiller sig fra overhøring ved at spørgsmålene er strukturert til systematisk at føre den uddannelsessøgende gennem en række erfaringsamt at registrere reaktionerne på disse erfaringer. Diskussionen kan afdække områder, som andre vurderingsmetoder ikke kan belyse, f.eks. om den uddannelsessøgende har den fornødne baggrundsviden og kan koble denne til praksis. Spørgsmålene skal være tydeligt relaterede til de mål, der vurderes.

Et strukturert interview er således en kollegial samtale med henblik på at vurdere den yngre kollegas forståelse af kliniske problemer og dertil relaterede kundskaber. Samtalen gennemføres typisk på baggrund af optegnelser i læringsdagbog. Endvidere kan der som en del af det strukturerte interview forudgående laves strukturert observation i klinikken samt audit, såfremt det skønnes nødvendigt og formålstjenstligt.

5.3.2 Strukturert observation i klinikken

Observation af den uddannelsessøgende under udførelse af arbejdsopgaver er en væsentlig kilde til information om erhvervede kompetencer. Strukturert observation kan anvendes til at bedømme lægelige praktiske færdigheder, samtale med patienter/pårørende og kommunikation med andre.

Ved at strukturere observationen og gøre sig klart, hvad det er man vil kigge efter, forøges reliabiliteten, det samme gør antallet af observationstilfælde.

Kliniske lægelige færdigheder er i høj grad kontekst specifikke. Derfor skal lægen observeres i forskellige kliniske situationer, hvis man vil opnå en valid vurdering af lægelig kompetence.

5.3.3 Audit

Gennemgang af et antal af lægens journaler med bedømmelse af patientforløbet og journalens kvalitet ud fra i forvejen definerede kriterier, herunder anamnesens grundighed, om oplysninger bliver uddybet og præciseret, fuldstændighed af den objektive undersøgelse, kvalitet af diagnostiske overvejelser, ordinationer og konklusioner.

Audit er egnet til at bedømme teoretisk viden og praktiske intellektuelle kundskaber.

Det anbefales, at både gode og dårlige eksempler bliver gennemgået, således at lægen bliver bevidst om sine stærke og svage sider.

5.3.4 360 graders feedback

Formålet med 360 graders feedback er at give konstruktiv feedback til den uddannelsessøgende i forhold til kompetencerne kommunikator, samarbejder, professionel og leder/administrator. Der udpeges for hver uddannelsessøgende en gruppe af bedømmere. Den uddannelsessøgende beslutter, eventuelt i samarbejde med vejleder, hvem der skal være med til at evaluere. Det skal sikres, at alle relevante faggrupper er med til at foretage komætensevurderingen.

360 graders feedback er en generel metode og der er derfor ikke krav om, hvilken 360 graders feedback, der benyttes i det enkelte tilfælde.

I denne målbeskrivelse er der vedhæftet et forslag til 360 gradersfeedback.

5.4 Liste med specialets obligatoriske kompetencer

Denne liste angiver de kompetencer speciallægen som minimum skal besidde, med konkretisering af kompetencen, de anbefalede læringsstrategier og de(n) valgte obligatoriske metoder til

kompetencevurdering. Kompetencerne og de tilknyttede vurderingsmetoder konkretiseres ved anvendelse af kompetencekort eller anden konkret vejledning, og der angives link til disse. I denne tekst skal det tydeliggøres hvilke af de 7 roller, der indgår. Kompetenceopnåelsen kan evt. inddrages i forskellige sværhedsgrader, med angivelse af delniveau. Hjælpekemaer til de speciale-specifikke kompetencer E1 – E11 findes på [DES hjemmeside](#)

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
E1	T1DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 1
E2	T2DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T2DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 2
E3	Ernæringsrelaterede sygdomme	Redegøre for livsstilsfaktorens betydning, komplikationer, medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, fokuseret klinisk ophold, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 3

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
E4	Osteoporose	Gennemføre visitation samt redegøre for udredning, behandling samt inklusiv information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 4
E5	Calciummetaboliske sygdomme	Redegøre for udredning, behandling, tværfagligt samarbejde og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 5
E6	Thyreoidesygdomme	Redegøre for diagnostik, behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Thyreoidesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 6
E7	Hypofysesygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Hypofysesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 7

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
E8	Binyresygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 8
E9	Gonadesygdomme:	Redegøre for initial diagnostik, herunder differentialdiagnoser, samt opstille plan for behandling, kontrol og information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.	Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, læringsdagbog. Deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Binyre- og gonadesygdomme	Struktureret interview, i henhold til skema E 9
E10	Leder-administrator, akademiker:	Deltager aktivt i opgaver relateret til organisering og ressourceforbrug, retlige og etiske problemstillinger samt egen faglig udvikling, vejledning af læger under speciallægeuddannelse, afdelingens forskning og udvikling Leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, selvstudium, læringsdagbog, afdelingsundervisning, deltagelse i videnskabelige projekter.	360 graders feedback, i henhold til skema E 10a (vejlederskema) og E10b (skema til bedømmere)
E11	Professionel:	Viser evne til vurdering af egen kunnen og behov for yderligere læring, viser evne til at kunne erhverve medicinske ekspertkompetencer, viser evne til sprogligt, kulturelt og personligt at udvise professionel lægelig adfærd. Professionel, leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator	Læring i daglig klinisk arbejde, deltagelse i videnskabelige projekter, afdelingsundervisning	Samlet porteføljevurdering, i henhold til skema E 11 (udfærdiges efter hvert uddannelsesophold)

6 Obligatoriske specialespecifikke kurser

De specialespecifikke kurser består af 6 delkurser. De enkelte delkurser indeholder elementer fra forskellige områder indenfor det endokrinologiske speciale. De er sammensat, så indholdet afspejler progressionen i uddannelsen til speciallæge i Intern Medicin: Endokrinologi. Kurserne i specialeuddannelse skal supplere den kliniske uddannelse i endokrinologi.

Dansk Endokrinologisk Selskabs bestyrelse har det endelige ansvar for kurserne. Den praktiske afholdelse af kurserne er uddelegeret til selskabets uddannelsesudvalg. Formanden for uddannelsesudvalget fungerer som hovedkursusleder.

De detaljerede kursusbeskrivelser findes på www.endocrinology.dk

For de specialespecifikke kurser gælder, at fravær under kurset må ikke overstige 10% af den samlede undervisningstid. Endvidere gælder, at der afholdes en præ- og posttest, hvor posttesten skal have mere end 50 % rigtige svar for endelig kursusgodkendelse.

	Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme
Mål	Kursets formål er at kursisten opnår de veldefinerede kompetencer for kendskab til teori og klinisk praksis inden for de metaboliske tilstande ved diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme.
Varighed	4 dage (28 timer) fordelt på 2 moduler af 2 dage.
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt først i uddannelsesforløbet.

	Thyreoideasygdomme
Mål	Kursets formål er at kursisten opnår de veldefinerede kompetencer for kendskab til teori og klinisk praksis inden for de metaboliske tilstande ved thyreoideasygdomme.
Varighed	2 dage (14 timer).
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik inklusive ultralydworkshop med ”demonstrationspatienter” og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt først i uddannelsesforløbet.

	Knogle- & calciummetabolisk relaterede sygdomme
--	--

Mål	Kursets formål er at opnå de veldefinerede kompetencer for kendskab til teori og klinisk praksis inden for knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme.
Varighed	2 dage (14 timer).
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt først i uddannelsesforløbet.

	Binyre- og gonadesygdomme
Mål	Kursets formål er at opnå de veldefinerede kompetencer for kendskab til teori og klinisk praksis inden for de metaboliske tilstande ved binyre- og gonadesygdomme.
Varighed	2 dage (14 timer).
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt midt i eller sidst i uddannelsesforløbet.

	Hypofysesygdomme
Mål	Kursets formål er at opnå de veldefinerede kompetencer for kendskab til teori og klinisk praksis inden for de metaboliske tilstande ved hypofysesygdomme.
Varighed	2 dage (14 timer).
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt midt i eller sidst i uddannelsesforløbet.

	Endokrinologisk laboratorieteknik
Mål	Kurset muliggør at opnå de veldefinerede kompetencer for kendskab til endokrinologisk laboratorieteknik samt en gennemgang af de grundlæggende principper i nyere diagnostiske metoder ved endokrine sygdomme.
Varighed	4 dage (28 timer) fordelt på 2 moduler af 2 dage.
Form	Eksternatkursus. Der undervises ved teoretiske oplæg, case-metodik og diskussion.
Placering	Kurset tilstræbes afholdt midt i eller sidst i uddannelsesforløbet.

7 Obligatorisk forskningstræning

Forskningstræning er obligatorisk for alle læger i hoveduddannelsesforløb, der ikke forudgående har akademisk grad i form af ph.d eller doktorgrad.

Forskningstræning skal bidrage til at opbygge og styrke kompetencer til at lægen kan opsøge, vurdere og udvikle ny viden samt anvende denne viden til kritisk vurdering samt evaluering af etableret praksis. Forskningstræningsmodulet er specielt rettet mod træning af akademikerrollen for udvikling af en professionel tilgang til praksis. Flere detaljer om forskningstræningen kan ses på www.endocrinology.dk

8 Dokumentationsdel

Denne del indeholder den dokumentation, der skal foreligge for at lægen i introduktionsstilling kan få denne godkendt, og for at lægen i hoveduddannelse kan opnå speciallægeanerkendelse.

Dokumentationen består af:

1. Godkendelse af obligatoriske kompetencer og kurser
2. Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement i den lægelige videreuddannelse samt for forskningstræningsmodulet

Del 1 udarbejdes af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra specialeselskabet.

Del 2 udarbejdes af Sundhedsstyrelsen.

8.1 Logbog for introduktionsuddannelsen intern medicinske specialer

8.1.1 Obligatoriske kompetencer

nr.	Kompetence	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder at kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.		
2	Varetage god kommunikation		
3	Samarbejde med kollegaer, andre personalegrupper, patienter og pårørende		
4	Agere professionelt		
5	Lede og organisere		
6	Gennemføre stuegang		
7	Varetage vagtarbejde		
8	Sikre den gode udskrivelse		
9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.		

8.2 Obligatoriske kurser

Generelle kurser

Kurstitel	Kursusperiode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Kursus i klinisk vejledning			

8.2.1 Attestation for godkendte ansættelser

Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement i den lægelige videreuddannelse findes på [Sundhedsstyrelsen hjemmeside](#). Skemaet underskrives af den uddannelsesansvarlige overlæge.

8.3 Logbog for hoveduddannelsen – fælles medicinsk grunduddannelse

8.3.1 Obligatoriske fællesmedicinske kompetencer

	Kompetence	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
FIM-1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder at kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.		
FIM-2	Varetage god kommunikation		
FIM-3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende		
FIM-4	Agere professionelt		
FIM-5	Lede og organisere		
FIM-6	Gennemføre stuegang		
FIM-7	Varetage ambulatoriefunktion		
FIM-8	Sikre den gode udskrivelse		
FIM-9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.		

8.3.2 Obligatoriske fællesmedicinske kurser

Kurstitel	Kursus- periode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Akut medicin 1 dag			
Rationel farmakoterapi 2 dage			
Neurologi for intern medicinere 1 dag			
Psykiatri for intern medicinere 1 dag			
Rationel klinisk beslutningsteori 1 dag			
Onkologi for intern medicinere 1 dag			
Den terminale patient, palliativ behandling 1 dag			
Den ældre patient (2 dage)			

8.3.3 Obligatoriske øvrige kurser i hoveduddannelsen

Kurstitel	Kursusperiode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 1			
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 2			
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 3			

8.4 Logbog for hoveduddannelsen - specialespecifik del

8.4.1 Obligatoriske specialespecifikke kompetencer

	Kompetence	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
E1	T1DM		
E2	T2DM		
E3	Ernæringsrelaterede sygdomme		
E4	Osteoporose		
E5	Calciummetaboliske sygdomme		
E6	Thyreoidesygdomme		
E7	Hypofysesygdomme		
E8	Binyresygdomme		
E9	Gonadesygdomme		
E10	Leder-administrator, akademiker		
E11	Professionel		

8.4.2 Specialespecifikke obligatoriske kurser

Kurstitel	Kursusperiode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Diabetes og ernæringsrelaterede sygdomme			
Thyreoidesygdomme			
Knogle- og calciummetabolisk relaterede sygdomme			
Binyre- og gonadesygdomme			
Hypofysesygdomme			
Endokrinologisk laboratorietechnik			
Attestation af hovedkursuslederen			
Attestation for at alle specialespecifikke kurser er gennemført og godkendt		Dato, underskrift og stempel/læseligt navn	

8.4.3 Attestation for gennemført forskningstræning

Attestation for gennemført forskningstræningsmodul findes på [Sundhedsstyrelsen hjemmeside](#). Skemaet underskrives af den uddannelsesansvarlige overlæge eller forskningsansvarlige overlæge.

8.4.4 Attestation for godkendte ansættelser

Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement i den lægelige videreuddannelse findes på [Sundhedsstyrelsen hjemmeside](#). Skemaet underskrives af den uddannelsesansvarlige overlæge.

9 Nyttige links

9.1 Generelle links

[Sundhedsstyrelsen, special- og videreuddannelse](#)

[Organisationen af lægevidenskabelige selskaber \(Tidligere Dansk Medicinsk Selskab\)](#)

De regionale videreuddannelsessekretariater:

[Videreuddannelsesregion Nord](#)

[Videreuddannelsesregion Syd](#)

[Videreuddannelsesregion Øst](#)

9.2 Specialespecifikke links

www.endocrinology.dk

www.fyen-endocrinology.dk

www.dkms.dk

www.thyroid.dk

www.easd.org

www.idf.org

www.eurothyroid.com